

ЗАКОН
за счетоводството
Глава първа

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 1. (1) Този закон урежда:

1. организацията, методологията и методиката по изграждането и функционирането на счетоводните системи (счетоводствата) в предприятията;
2. съдържанието, съставянето и публичността на годишните финансови отчети на предприятията;
3. изискванията към лицата, които съставят годишния финансов отчет.

(2) Предприятия са: търговците по смисъла на Търговския закон; юридическите лица, които не са търговци; бюджетните предприятия и не персонифицираните дружества.

Чл.2. Предприятията осъществяват счетоводното записване на стопанските операции в хронологичен ред, съответстващ на извършването им.

Чл. 3. (1) Счетоводните документи в предприятията се съставят на български език с арабски цифри и в левове. Счетоводните документи могат да се съставят и на съответния чужд език в левове и в чуждестранна валута в случаите на сделки, договорени в чуждестранна валута с чуждестранни контрагенти.

(2) Счетоводните документи, които постъпват в предприятието на чужд език, се придружават с превод на български език на съдържанието на отразените в тях стопански операции.

Чл. 4. (1) Счетоводството се осъществява при спазване на следните принципи:

1. предпазливост - оценяване и отчитане на предполагаемите рискове и очакваните евентуални загуби при счетоводното третиране на стопанските операции с цел получаване на действителен финансов резултат;
2. съпоставимост между приходите и разходите - разходите, извършени във връзка с определена сделка или дейност, да се отразяват във финансовия резултат за периода, през който предприятието черпи изгода от тях, а приходите да се отразяват за периода, през който са отчетени разходите за тяхното получаване;
3. предимство на съдържанието пред формата - сделките и събитията се отразяват счетоводно съобразно тяхното икономическо съдържание, същност и финансова реалност, а не формално според правната (договорната) им форма;
4. текущо начисляване - сделките и събитията се отчитат към момента на тяхното възникване независимо от момента на получаването или плащането на паричните - средства или на техните еквиваленти и се представят във финансовите отчети за

периода, към който се отнасят;

5. запазване при възможност на счетоводната политика от предходния отчетен период - постигане съпоставимост на счетоводните данни и показатели през различните отчетни периоди.

(2) Предприятията осъществяват счетоводството на основата на документалната обоснованост на стопанските операции и факти, като спазват изискванията за съставянето на документите съгласно законите.

(3) Предприятията организират текущото счетоводство по начин, осигуряващ възможност за вътрешен и външен контрол на всички отчетени стопански операции.

Чл.5.(1) Текущото счетоводно отчитане се организира по реда, определен в този закон и утвърден от ръководството на предприятието индивидуален сметкоплан разработен на база на Националния

сметкоплан приет от Националния съвет по счетоводство

се иониродиа в Държавен вестник".

(2) Предприятия прилагат утвърден от министъра на финансите сметкоплан, който се обнародва в "Държавен вестник".

(3) Националният сметкоплан, утвърден от Националния съвет по счетоводство се публикува в специализираното му издание след обнародване в Държавен вестник.

Чл. 6. (1) Създава се Национален съвет по счетоводство като юридическо лице на самостоятелна издръжка , със седалище гр. София.

(2) Националният съвет по счетоводство:

1. разработва проекти за изменение и допълнение на Закона за счетоводството и ги предлага за утвърждаване от съответните органи на законодателната и изпълнителната власт;
2. изразява становище по нормативни актове, свързани с нормативната база за счетоводството ;
3. създава публичен регистър и единна национална система за събиране и публикуване на годишни финансови отчети, подлежащи на независим финансов одит по чл. 40 от този закон;
4. организира издаването на специализирано издание за публикуване на нормативни актове, и заверени годишни финансови отчети по реда на този закон.

(3) Националният съвет по счетоводство се състои от председател, секретар и 22 членове.

(4) Председател на Националния съвет по счетоводство е дипломиран експерт-счетоводител, утвърден от управителния съвет на Института на дипломираните експерт-счетоводители. Секретарят е представител на Министерството на финансите, определен от министъра на финансите. Членове на Националния съвет по счетоводство са: петима представители на Института на дипломираните експерт-счетоводители.

определени от Управителния съвет на института; трима представители на висшите икономически училища, определени от ректорите им; двама представители на професионалните организации на счетоводителите, определени от ръководните им органи;

трима представители на частния сектор, определени от Българската търговско-промишлена палата и от Българската стопанска камара; двама представители на Министерството на финансите, определени от министъра на финансите; по един представител на Националния статистически институт, на държавния надзор върху банковата дейност, застрахователната дейност и осигурителната дейност, Сметната палата, Комисията по ценните книжа и фондовата борси и Българска фондова борса, определени съответно от председателя на Националния статистически институт, от председателя на Сметната палата и от управителните органи на останалите представители.

(5) Националният съвет по счетоводство определя своя структура, щат и бюджет.

(6) Бюджетът на съвета се формира от собствени приходи и вноски на представителите по ал. 4, на база брой на представляващите ги членове.

Глава втора

СЧЕТОВОДНИ ДОКУМЕНТИ И ФОРМА НА СЧЕТОВОДСТВОТО

Чл. 7.(1) Счетоводният документ е хартиен или технически носител на счетоводна информация, класифициран като първичен, вторичен и регистър:

1. първичният документ е носител на информация за регистриране за първи път стопанска операция;

2. вторичният документ е носител на преобразувана (обобщен: или диференцирана) информация, получена от първичните счетоводни документи;

3. регистърът е носител на хронологично систематизирана информация за стопански операции от първични и/или вторични счетоводни документи.

(2) Счетоводният документ може да е електронен документ, кога са спазени изискванията на този закон и на Закона за електронен документ и електронния подпис.

Чл. 8. (1) Първичният счетоводен документ, който засяга са дейността на предприятието, съдържа следните реквизити:

1. наименование и номер на документа, място и дата на съставянето му;

2. наименование и адрес на предприятието;

3. собствено и фамилно име на съставителя на документа.

4. основание, предмет, натурално (при необходимост) и стойностно изражение на стопанската операция,

5. подписи на лицата, отговорни за осъществяването и оформянето на

стопанската операция.

(2) Първичният счетоводен документ, адресиран до други предприятия или физически лица, съдържа освен посочените в ал. 1 и следните реквизити:

1. номер по националния данъчен регистър и БУЛСТАТ на издателя и получателя на документа - за предприятията, а за получатели - физически лица - идентифициращите счетоводни документи чрез технически средства подписите по ал. 1, т. 5 от ги данни;

2. печат на предприятието, което е съставило документа. **Чл. 9.** При съставяне на първичните предходния член могат да се заменят с идентификационни шифри или с електронни подписи по смисъла на Закона за електронния документ и електронния подпис.

Чл. 10. (1) При изграждането и поддържането на счетоводната система предприятията осигуряват:

1. всеобхватно хронологично регистриране на счетоводните операции;

2. систематични счетоводни регистри за обобщаване на счетоводната информация, които се откриват в началото на отчетния период и се приключват в неговия край;

3. синтетични и аналитични счетоводни регистри, както и равенство и връзка между тях;

4. междинно и годишно приключване на счетоводните регистри, съставяне на оборотна ведомост;

5. изменения в извършените счетоводни записвания чрез съставяне на коригиращи счетоводни статии;

6. поддръжка на индивидуален сметкоплан.

(2) При осъществяване на счетоводството се използва счетоводен софтуер на български език, разработен при спазване на изискванията на настоящия закон.

Чл. 11. Поправки и добавки в първичните счетоводни документи не се разрешават. Погрешно съставени първични счетоводни документи се анулират и се съставят нови.

Чл. 12. (1) Лицата, които са съставили и подписали счетоводните документи и техническите информационни носители, носят отговорност за достоверността на информацията в тях.

(2) Лицата, които са разпоредили извършването на стопанските операции, носят отговорност за тяхната законосъобразност и целесъобразност.

Чл.13. Формата на счетоводството се утвърждава от ръководителя на предприятието. Тя следва да осигурява синхронизирано осъществяване на хронологичното и систематичното (аналитично и синтетично) счетоводно отчитане.

Глава трета

АКТИВИ. СОБСТВЕН КАПИТАЛ. ПАСИВИ. ПРИХОДИ И РАЗХОДИ

Чл. 14. (1) Активите, собственият капитал, пасивите, приходите и разходите се оценяват и записват при тяхното придобиване или възникване по историческата им цена.

(2) Историческа цена е цената на придобиване, себестойността или справедливата цена.

(3) Последващи оценки на активите и пасивите се извършват в съответствие с приложимите счетоводни стандарти.

Чл. 15. (1) Активите са дълготрайни (дългосрочни), когато очакваната от тях икономическа изгода се черпи през повече от дванадесет месечен период, и краткотрайни (краткосрочни), когато очакваната от тях икономическа изгода се черпи еднократно или в рамките на дванадесет месеца.

(2) Дълготрайните активи са: материални, нематериални, финансови и репутация.

(3) Краткотрайните активи са: материални запаси, краткосрочни вземания, финансови и парични средства.

Чл.16. (1) Предприятията начисляват амортизации на амортизируемите дълготрайни активи в съответствие с приложимите счетоводни стандарти.

(2) Амортизациите се начисляват от месеца, следващ месеца на придобиването на дълготрайния актив или въвеждането му в употреба.

(3) Амортизациите в бюджетните предприятия се начисляват по решение на Министерския съвет.

Чл.17. Материалните запаси при тяхното потребление се оценяват в съответствие с приложимите счетоводни стандарти.

Чл.18. Безвъзмездно получените активи се отчитат като финансираня, освен ако в закон е предвидено друго.

Чл. 19. (1) Разходите се отчитат като разходи за дейността по икономически елементи (материали, външни услуги, амортизации, възнаграждения, осигуровки и други), финансови разходи, извънредни разходи и разходи за данъци от печалбата. Предприятията могат да прилагат и друга класификация на разходите, когато това е предвидено в приложим счетоводен стандарт.

(2) Като разходи се отчитат начислените провизии, когато това е предвидено в нормативен акт.

(3) Финансовите разходи са: разходите за лихви; отрицателните разлики от операции с финансови инвестиции и 'инструменти; отрицателните разлики от промяна на валутни курсове; другите разходи по финансови операции.

(4) Извънредните разходи са разходите, възникнали вследствие на природни и други бедствия и на принудително отчуждаване на активи.

(5) Разходите, извършени от предприятието през текущия отчетен период, които са свързани с получаване на приходи или изгоди през следващ отчетен период, се отчитат като разходи за бъдещи периоди.

Чл. 20. (1) Приходите се отчитат като приходи от дейността (от продажби на продукцията, стоки, услуги, от финансираня и приходи о други продажби), финансови приходи и извънредни приходи. Предприятията могат да прилагат и друга класификация на приходите когато това е предвидено в приложим счетоводен стандарт.

(2) Финансовите приходи са: приходите от лихви и от дялови участия: положителните разлики от операции с финансови инвестиции инструменти; положителните разлики от промяна на валутни курсов другите приходи от финансови операции.

(3) Извънредните приходи са получените застраховател обезщетения.

(4) Приходите, получени от предприятието през отчетния период дългосрочно и краткосрочно финансиране, които са свързани извършването на разходи през следващи отчетни периоди, се отчитат като финансираня.

Чл. 21. Активите, пасивите и собственият капитал се посочва баланса по балансови стойности.

Чл. 22. Пасивите са краткосрочни - със срок на погасяване 12 месеца след датата на баланса, и дългосрочни - всички останали.

Чл. 23. (1) Собственият капитал включва основния капитал резервите и финансовия резултат, неразпределената печалба непокритата загуба от минали години.

(2) Като основен се отчита капиталът, определен при учредява» на предприятието и регистриран в съда, когато за това има изискван' закон.

(3) Като резерви се отчитат собствените средства, форми| съгласно действащото законодателство, както и по решение на орга на управление на предприятието.

(4) Финансовият резултат е печалбата или загубата от текущата година.

Глава четвърта

ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ

Чл. 24. Активите, собственият капитал и пасивите се инвентаризират в следните срокове.

1. дълготрайните материални и нематериални активи - най-малко веднъж на 2 години;

2. материалните запаси - най-малко веднъж в годината;

3. останалите активи, пасивите и собственият капитал - преди съставянето на годишния финансов отчет.

Чл. 25. (1) Инвентаризациите се извършват по ред, определен от органите на управление на предприятието, с цел достоверното представяне на активите, на собствения капитал и на пасивите в годишния финансов отчет.

(2) Инвентаризации се извършват и по искане на органите на съдебната власт и на други органи, когато това е предвидено в закон.

ГОДИШНИФИНАНСОВИ ОТЧЕТИ**Раздел 1****Съдържание на годишните финансови отчети**

Чл. 26. (1) Предприятията съставят годишен финансов отчет към 31 декември в хиляди левове.

(2) Финансовият отчет трябва вярно и честно да представя имущественото и финансовото състояние на предприятието, отчетения финансов резултат, промените в паричните потоци и в собствения капитал.

(3) Предприятията изготвят и представят годишните си финансови отчети на база Международните счетоводни стандарти, утвърдени от Борда по Международни счетоводни стандарти.

(4) Бюджетните предприятия изготвят и представят годишните си финансови отчети на база Международните счетоводни стандарти за публичния сектор, утвърдени от Международната федерация на счетоводителите.

Чп. 27. Информацията, представена в годишния финансов отчет, трябва да отговаря на следните изисквания:

1. разбираемост - да е полезна за потребителите при вземането на икономически решения;

2. уместност - да дава възможност на потребителите да оценяват минали, настоящи или бъдещи събития и да потвърждават или коригират свои предишни оценки при вземането на икономически решения;

3. надеждност - да не съдържа съществени грешки или пристрастност;

4. сравнимост - да дава възможност за сравняване на информацията на предприятието от различни години, както и с информация от други предприятия, за да се оценят ефективността, финансовото състояние и промените в него.

5. независимост на отделните отчетни периоди и стойностна връзка между начален и краен баланс - всеки отчетен период се третира счетоводно сам за себе си независимо от обективната му връзка с предходния и със следващия отчетен период, като данните на финансовия отчет в началото на текущия отчетен период трябва да съвпадат с данните в края на предходния отчетен период;

Чл. 28. (1) Съставните части на годишния финансов отчет са счетоводен баланс, отчет за приходите и разходите, отчет за паричните потоци, отчет за собствения капитал и приложение.

(2) Възприетата от предприятието структура и форма не представяне на съставните части на годишния финансов отчет при възможност се запазва непроменена през различните отчетни периоди.

Отклонението от това изискване се мотивира и оповестява в приложението.

(3) Предприятията съставят междинни финансови отчети и финансови **отчети** при условията на свръхинфлация всчетоводните стандарти

Чл.29. (1) Счетоводният баланс включва балансова и задбалансова част и се съставя в двустранна или едностранна форма, определена в счетоводни стандарти.

(2) Балансовата част съдържа систематизирана счетоводна информация по раздели и групи:

1. активи - в следните раздели:

а) дълготрайни (дългосрочни) активи, групирани като материални, нематериални, финансови, репутация; разходи за бъдещи периоди;

б) краткотрайни (краткосрочни) активи, групирани като материални запаси, краткосрочни вземания, краткосрочни финансови активи . парични средства и разходи за бъдещи периоди.

2. собствен капитал - като раздел със следните групи:

а) основен, в т.ч. невнесен капитал;

б) премии от емисия;

в) резерв от последващи оценки на активите и пасивите;

г) целеви резерви;

д) финансов резултат.

3. пасиви - в следните раздели:

а) дългосрочни пасиви, групирани като дългосрочни задължения, приходи за бъдещи периоди и финансираня;

б) краткосрочни пасиви, групирани като краткосрочни задължения, приходи за бъдещи периоди и финансираня.

(3) Активите и пасивите се подреждат в групите от всеки раздел на счетоводния баланс по степен на същественост.

(4) Компенсации между активи и пасиви не се допускат.

(5) Задбалансовата част съдържа задбалансови активи и задбалансови пасиви.

(6) Малките и средните предприятия, определени със закон, могат да съставят счетоводния баланс само по раздели и групи.

Чл. 30. (1) Отчетът за приходите и разходите се съставя двустранна или едностранна форма, определена в съответствие с I счетоводни стандарти.

(2) Отчетът за приходите и разходите съдържа систематизирана на счетоводна

информация за:

1. приходи - в следните раздели:

а) приходи от обичайната дейност групирани като: нет» приходи от продажби;

приходи от финансираня, финансови приходи:

б) загуби от обичайната дейност;

в) извънредни приходи;

г) счетоводна загуба;

д) загуба.

2. разходи- в следните раздели:

а) разходи за обичайна дейност групирани като, разходи г икономически елементи, суми с корективен характер и финансови разходи;

б) печалба от обичайната дейност;

в) извънредни разходи;

г) счетоводна печалба;

д) разходи за данъци;

е) печалба.

(3) Отчетът за приходите и разходите може да бъде съставен и класификация на приходите и разходите, систематизирани по функционален признак, като следва :

а) нетни приходи от продажба

б) продажбите

в)

д) разходи за продажби;

е) административни разходи;

ж) финансови приходи /разходи;

з) печалба/загуба от обичайната дейност;

и) извънредни приходи/разходи;

й) счетоводна печалба/загуба;

к) разходи за данъци;

л) печалба/загуба.

(4) Компенсации между приходите и разходите не се допускат.

(5) Малките и средните предприятия, определени със закон, могат да съставят отчет за приходите и разходите само по раздели или по функционален признак.

Чл. 31. Отчетът за паричните потоци включва паричните потоци при постъпления от и плащания за основната дейност, инвестиционната дейност и финансовата дейност и се съставя в съответствие със счетоводен стандарт.

Чл. 32. Отчетът за собствения капитал включва измененията (увеличенията и намаленията) в собствения капитал в резултат на осъществяваната дейност, преоценките, операциите със собствениците и други и се съставя в съответствие със

счетоводен стандарт.

Чл. 33. (1) Приложението съдържа информация както за прилаганата счетоводна политика, така и за състоянията и измененията в активите и пасивите.

(2) Съдържанието и формата на представяне на информацията в приложението на годишния финансов отчет се определя съгласно изискванията в приложимите счетоводни стандарти.

Чл. 34. (1) Съдържанието и формата на счетоводния баланс, на отчета за приходите и разходите, на отчета за паричните потоци и на отчета за собствения капитал на предприятията, осъществяващи специализирани дейности (банки, застрахователи, инвестиционни и осигурителни предприятия), на бюджетните предприятия, на предприятията с нестопанска цел и на предприятията в ликвидация се определят в счетоводни стандарти.

(2) Предприятията, когато са финансирани или контролирани от държавата или от общините, съставят и представят допълнителни отчети и информация, формата, съдържанието, сроковете и редът представяне на които се определят от министъра на финансите,

(3) Финансовият отчет на предприятията, чиито годишен оборот приходите не достига изискуемия се размер за регистрация по Закона данък добавена стойност, съдържа само отчет за приходите и разходи]

Чл. 35. (1) Предприятията, чиито годишни финансови отчет подлежат на задължителен независим финансов одит, съставят и отчет за управлението, който включва:

1. достоверно изложение за развитието на дейността и състоянието на предприятието;
2. важните събития, настъпили след годишното счетоводно приключване;
3. предвижданото развитие на предприятието;
4. дейността в областта на научните изследвания и проучвания;
5. движението на акциите в съответствие с изискванията и действащото законодателство;
6. друга информация по преценка на предприятието.

(2) Предприятията, които съставят консолидирани финансови отчети, съставят и консолидиран отчет за управлението със съдържание определено в приложим счетоводен стандарт.

Раздел II

Съставители на годишни финансови отчети

Чл. 36. (1) Годишният финансов отчет се съставя от лице, което е в:

1. трудовоправно или служебно отношение с предприятието като главен счетоводител или на друга икономическа длъжност;

2. облигационно отношение с предприятието.

(2) Годишният финансов отчет може да се съставя и от специализирано счетоводно предприятие или специализирано одиторско предприятие, което е регистрирано по реда на Търговския закон и Закона за независимия финансов одит.

(3) Годишният финансов отчет се подписва:

1. от ръководителя на предприятието, и
2. от физическото лице по ал. 1, което го съставя или отговаря за неговото съставяне, или от физическото лице, което управлява или представлява специализираното счетоводно или одиторско предприятие по ал. 2, съставило отчета.

(4) Върху годишния финансов отчет се поставя печатът на предприятието.

Чл. 37. (1) Съставител на годишен финансов отчет може да бъде лице, което отговаря на посочените изисквания за задължителна минимална степен на завършено образование и съответстващ към него професионален стаж, както следва:

1. с висше счетоводно-икономическо образование и стаж в областта на счетоводството, външния и вътрешния финансов одит, данъчните ревизии или като преподавател по счетоводство и контрол, съответно:

- а) при магистърска степен - 2 години стаж;
- б) при бакалавърска степен - 3 години стаж;
- в) при степен "специалист" - 4 години стаж;

2. с друго висше икономическо образование и 5 години стаж в областта на счетоводството, външния и вътрешния финансов одит, данъчните ревизии или като преподавател по счетоводство и контрол:

3. със средно икономическо образование и 8 години стаж като счетоводител.

(2) Съставител на годишен финансов отчет може да бъде лице, което не е осъждано за престъпление от общ характер по глава пета и по раздел I на глава шеста от особената част на Наказателния кодекс.

(3) Министърът на финансите може да определя и допълнителни изисквания към лицата, които съставят годишните финансови отчети на бюджетните предприятия.

Чл. 38. Съставителите на годишните финансови отчети отговарят за организацията на счетоводната дейност в предприятието. На тях могат да се възлагат и функции по вътрешния финансов контрол.

Раздел III

Публичност на годишните финансови отчети

Чл. 39. (1) Предприятията съставят годишен финансов отчет до март на следващата година.

(2) Предприятията, които имат повече от половината от акциите, дяловете

вноски, от гласовете или от членовете на органите управление в други предприятия, съставят консолидиран финансов отчет¹ до 30 юни на следващата година.

(3) Органите на управление на предприятието отговарят своевременно изготвяне и за съдържанието на годишния финансов отчет.

Чл. 40. На независим финансов одит от дипломирани експерт-счетоводители или от специализирани одиторски предприятия подлежат годишните финансови отчети на:

1. предприятия, които изготвят консолидирани финансови отчети
2. предприятия, осъществяващи специализирана дейност (банки застрахователни, инвестиционни и осигурителни предприятия кооперации и др.), за които това изискване е регламентирано в друг нормативен акт:

3. предприятията - акционерни дружества и командитни дружества с акции;
4. предприятията, които предлагат ценни книжа (акции, облигации дялове и други финансови инструменти) на регулирани пазари за ценни книжа;

5. предприятията, при които се превишават минимум два следните критерии за предходната година:

- a) сума на актива на баланса - 300 000 лв.;

- b) сума на нетния размер на приходите от дейността - 600 000 лв.

- v) средна численост на персонала - 30 души.

Чл. 41. Годишните финансови отчети на бюджетните предприятия не подлежат на независим финансов одит.

Чл. 42. (1) Предприятията по чл. 40 публикуват годишния си финансов отчет във вида, в който е заверен, заедно с доклада за заверката, изготвен от дипломирания експерт-счетоводител.

(2) Годишният финансов отчет се публикува в специализираното издание на Националния съвет по счетоводство в срок до 3 месеца след приемането му.

Чл. 43. Формата, съдържанието и периодичността на финансовите отчети за нуждите на управлението на предприятието се определят от неговите органи на управление.

Глава шеста

СЪХРАНЯВАНЕ НА СЧЕТОВОДНАТА ИНФОРМАЦИЯ

Чл. 44. (1) Счетоводната информация се съхранява в предприятието по реда, предвиден в Закона за държавния архивен фонд, в следните срокове:

1. ведомости за заплати - 50 години;
2. счетоводни регистри и финансови отчети - 10 години;
3. документи за данъчен контрол и финансов одит - до извършване на следващата данъчна ревизия, вътрешен одит и одит на Сметната палата;

4. всички останали носители - 3 години.

(2) Счетоводната информация може да се съхранява на хартиен или на технически носител и в архиви, организирани от предприятия с такъв предмет на дейност, при спазване на изискванията по ал. 1.

(3) След записване /пренасяне/ на счетоводната информация от хартиен върху магнитен, оптичен или друг технически носител, осигуряващ надеждното ѝ възпроизвеждане, хартиеният носител може да се унищожи.

Чл. 45. След изтичането на срока за съхраняването им, носите /хартиени или технически/ на счетоводна информация, които не подг на предаване в Държавния архивен фонд, могат да се унищожават.

Чл. 46. Движението на счетоводните документи от момента на тяхното създаване или получаване в предприятието до момента на унищожаването или предаването им в Държавния архивен фонд осъществява по ред, определен от ръководителя на предприятието.

Глава седма

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 47. При неспазване разпоредбите на този закон се налага

1. на ръководителя на предприятието - глоба до 1000 лв., повторност - до 6000 лв.;

2. на предприятието - имуществена санкция в размер от 500 до 5 000 лв., а при повторност - от 1000 до 10 000 лв.;

3. на лицата, които упражняват дейност като специализирано счетоводно предприятие, без да отговарят на изискванията по чл. 2 и чл. 37 - имуществена санкция в размер от 2000 до 10 000 лв. повторност - от 5000 до 25 000 лв.;

Чл. 48. (1) Актовете за констатирани нарушения се съставят от органите на данъчната администрация и на Агенцията за държавен вътрешен финансов контрол.

(2) Съставянето на актовете, издаването, обжалван изпълнението на Наказателните постановления се извършват по (Закона за административните нарушения и наказания.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "Бюджетни предприятия" са държавните и общинските техните структурни единици и всички икономически обособен прилагащи бюджети, бюджетни сметки, извънбюджетни сметки и фондове по смисъла на Закона за устройството на държавния

бюджет и Закона за общинските бюджети, както и държавните фондови институции по задължителното обществено, здравно и друго осигуряване, държавните училища и академии, Българската национална телевизия и Българското национално радио.

2. "Отчетен период" е календарната година (1 януари - 31 декември).

3. "Справедлива цена" е сумата, за която един актив може да бъде заменен или един пасив може да бъде погасен при пряка сделка между информирани и желаещи осъществяване на сделката купувач и продавач. Тя е продажна цена, борсова цена или пазарна цена.

4. "Себестойност" е оценката на произведените (създадените) в предприятията активи, в която не се включват административните разходи, разходите за продажби, финансовите и извънредните разходи.

5. "Независим финансов одит на годишен финансов отчет" е одита, определен в Закона за независимия финансов одит.

6. "Свързани лица" са лицата, когато едното е в състояние да контролира другото или да упражнява върху него значително влияние при вземане на финансови решения и решения относно дейността.

7. "Специализирано счетоводно предприятие" е дружество, регистрирано по чл. 64 ал. 1 т.т. 1, 2 и 3 от Търговския закон със седалище в Република България, с предмет на дейност: организиране на счетоводно отчитане и съставяне на годишни, междинни и други финансови отчети, по реда на този закон.

§2. Обучението на счетоводителите по Международните счетоводни стандарти се осъществява по разработена от Националния съвет по счетоводство програма.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 3. Този закон отменя Закона за счетоводството (обн., ДВ. бр. 4 от 1991 г.; изм. и доп., бр. 26 от 1992 г., бр. 55 от 1993 г., бр. 21, 33 и 59 от 1996 г., бр. 52 от 1997 г., бр. 21 от 1998 г., бр. 57, 81, 83 и 113 от 1999 г. и бр. 1 и 92 от 2000 г.).

§ 4. Изискванията към съставителите на годишните финансови отчети се прилагат за годишните финансови отчети, съставяни за 2003 г. и следващите години. Дотогава се прилага глава седма "Главни счетоводители" от отменения Закон за счетоводството.

§ 5. До влизане в сила на Закон за независимия финансов одит се прилагат изискванията на глава Осма "Дипломирани експерт-счетоводители" и на чл. 57а от отменения Закон за счетоводството.

§ 6. Изискването по чл.26, за прилагане на Международните стандарти за счетоводно отчитане се прилага от 1 януари 2005 г., а за предприятията по чл. 40, т. 1, 2, 3 и 4 от 1 януари 2003 г.

§ 7. До влизане в сила на Международните счетоводни стандарти, се прилагат утвърдените от Министерския съвет Национални счетоводни стандарти.

§ 8. До влизане в сила на Международните счетоводни стандарти за публичния сектор, бюджетните предприятия прилагат счетоводни стандарти, утвърдени от министъра на финансите.

§ 9. Министерския съвет осигурява материална база за нормално функциониране на Националния съвет по счетоводство.

§ 10. Всящите административно наказателни производства се довършват по досегашния ред.

§ 11. Изпълнението на закона се възлага на Министерския съвет.

§ 12. Законът влиза в сила от 1 януари 2002 г.

Вносител: Народен представител : Иван Искров

Мотиви към проекта на Закон за счетоводството

На 17.09.2001 г. се проведе работна среща за обсъждане хармонизацията на Закона за счетоводството с директивите на ЕО и въвеждането на МСС. По основните принципи на проекто-закона сме се стремили да отразим вижданията и предложенията на икономическия екип на Правителството, ИДЕС, Съюза на счетоводителите, четири от петте Международни одиторски компании /The Big file/ Предложеният Закон за счетоводството не регламентира дейността на одиторите / одиторските компании.

С предложеният проект на Закон за счетоводството се цели постигане на максимално съответствие на законодателството в Република България с изискванията на Четвърта (78/660 ЕЕС) и Седма (83/349 ЕЕС) Директиви на Европейската общност и създаване на предпоставки за приемане и пълно прилагане на Международните счетоводни стандарти за съставянето на финансовите отчети на предприятията.

С предлагания проект на Закона за счетоводството се постига:

1. Пълно възприемане на изискванията на Директивите на Европейската общност, а от януари 2005 - година на Международните счетоводни стандарти.
2. До влизане в сила на Международните счетоводни стандарти като част от националното счетоводно законодателство, запазване на изискването за прилагане на Национални счетоводни стандарти, като през преходния период ще продължи процесът на хармонизирането им с Международните счетоводни стандарти.
3. Регламентиране дейността на професионалния орган "Националния съвет по счетоводство", като юридическо лице на самостоятелна издръжка, със седалище ф. София. Неговите функции са свързани с разработване на проекти за изменение и допълнение на Закона за счетоводството, създаване на публичен регистър и единна национална система за събиране и публикуване на годишните финансови отчети на предприятията, подлежащи на независим одит.
4. Определяне на професионалните изисквания към лица, които съставят финансови отчети на предприятията.
5. Определяне на отговорността на ръководствата за съставянето и предоставянето на финансовите отчети на предприятията.

Най съществените моменти в проекта на Закон за счетоводството са:

1. За постигане на максимално сближаване с международната счетоводна практика и създаване на предпоставки за въвеждането на Международните счетоводни стандарти са разграничени принципите за осъществяване на счетоводството и изискванията за съставяне на годишния счетоводен отчет. Предложените със законопроекта изисквания за осъществяване на текущото счетоводно отчитане са напълно хармонизирани с изискването на Европейските директиви, а изискванията за съставянето финансовите отчети с Общите предположения на Международните счетоводни стандарти.

2. В предложения Законопроект остава изискването Министерският съвет да утвърждава измененията в Национални счетоводни стандарти разработени в съответствие с изискванията на действащите Международни счетоводни стандарти. Това създава възможност и предпоставка за подготвяне на счетоводната практика за съставяне и представяне на финансовите отчети на предприятията на база Международните счетоводни стандарти, след януари 2005 год.

Предлага се от 2005 год. бюджетните предприятия да изготвят и представят годишните си финансови отчети на база Международни счетоводни стандарти за

публичния сектор, утвърдени от Международната федерация на счетоводителите.

Определя се националният съвет по счетоводство да утвърждава Национален сметкоплан за организация и осъществяване на счетоводството в предприятията. Действащото счетоводно законодателство възлага приемането на Националния сметкоплан от Министерски съвет.

Утвърждаването на Национален сметкоплан от професионален орган засили отговорностите на предприятията при разработването на СЕ индивидуален сметкоплан, както и на цялостна счетоводна политика.

За бюджетните предприятия се предвижда прилагането на утвърден Министъра на финансите сметкоплан. Този подход дава възможност за гъвкаво отразяване на бъдещите промени в него.

3. Определят се изискванията към счетоводните документи - първични, вторични и регистри, както и към счетоводния софтуер, и изграждане поддържането на счетоводната система в предприятията.

Утвърждава се електронния документ като счетоводен документ и спазване изискванията на Закона за електронния документ и електронен подпис. Отпада изискването за утвърждаване от Министъра на финансите албум на първични счетоводни документи. Предприятията сами ще определят кои счетоводни документи да използват в своята дейност при спазване изискванията на Закона за счетоводството.

4. Ръководителите на предприятията ще утвърждават формата на счетоводство за осигуряване на вярно и честно представяне на имуществено и финансовото състояние на предприятието. Самостоятелното определяне поддържане на счетоводната система в предприятието е в съответствие международната практика.

5. Определяне на принципните изисквания за класификация и оценка на активите, пасивите, приходите и разходите и собствения капитал.

Принципните изисквания за класификация и оценка на активите пасивите, приходите и разходите и собствен капитал са определени в глава трета "Активи, собствен капитал, пасиви, приходи и разходи".

Възприетата класификация за представяне на активите, пасивите, приходите и разходите и собствения капитал във финансовите отчети на предприятията е в съответствие с изискванията на Четвърта директива (78/660/ЕЕС) на Европейската общност.

Запазен е принципът на историческата цена, като основен принцип при оценяване на активите, пасивите, приходите и разходите и собствения капитал при тяхното придобиване или възникване. Този принцип на оценка е възприет както от Четвърта директива, така и от Международните счетоводни стандарти.

Последващите оценки на активите и пасивите при тяхното представяне в годишните финансови отчети се извършват съгласно изискванията на Националните счетоводни стандарти и на счетоводните стандарти за бюджетните предприятия. Тези оценки са в съответствие с приетите от Международните счетоводни стандарти последващи оценки на активите и пасивите.

6. Предвидено е изискването за извършване на инвентаризация на активите и пасивите в определени срокове. Предоставя се правото на ръководството на предприятието да определя реда за опазване на своето имущество, съобразявайки се със специфичните особености на неговата дейност.

В действащото законодателство подробно бе регламентиран редът за извършване на инвентаризацията. Това затруднява дейността на ръководството и не предоставя възможност за самостоятелно определяне на изискванията за реда и начина за извършване на инвентаризацията в предприятията, в зависимост от характера на дейността.

7. Регламентирани са съставните части и изискванията към съдържанието, съставянето и публичността на финансовите отчети на предприятията.

Регламентирано е и основното изискване към финансовите отчети -вярно и честно представяне на имущественото и финансовото състояние на предприятието, отчетения финансов резултат, промените в паричните потоци и собствения капитал.

Това изискване е в пълно съответствие с изискванията на Четвърта директива и Международните счетоводни стандарти за съставянето на финансовите отчети на предприятията.

Определени са съставните части на финансовия отчет, който включва баланс, отчет за приходите и разходите, отчет за паричния поток, отчет за собствения капитал и приложение.

За разлика от действащия закон не се регламентира схемата на изброените съставни части. Посочени са параметрите на разделите и групите, които се съдържат в отделните съставни части на финансовия отчет. В зависимост от съществеността на информацията, предприятията сами ще определят съдържанието на отделните статии в баланса и отчета за приходите и разходите, както и информацията, която ще оповестят.

Възприетата класификация за статиите в баланса и отчета за приходите и разходите, е в съответствие с Четвърта директива на Европейската общност.

Дадена е възможност за избор от предприятията за прилагане на едностранна или двустранна форма на баланса и отчета за приходите и разходите. Това изискване е в съответствие с утвърдената международна практика.

8. Определени са минималните квалификационни и професионални изисквания към лицата, които ще съставят финансовите отчети на предприятията.

Предвидена е възможност финансовите отчети да се съставят както от лица в трудовоправни или облигационни отношения с предприятието, така и от специализирани счетоводни предприятия по договор за услуга.

С този регламент се предоставя право на собствениците или органите управление на предприятията да избират квалифицирани кадри за съставя на годишния финансов отчет. Органите на управление на предприятието са следва да определят изискванията към лицето (физическо или юридическо) което ще организира счетоводството на предприятието и ще съста финансовият му отчет. Ето защо със закона се регламентират са професионалните и квалификационните изисквания към тези лица. бюджетните предприятия се предвижда възможността Министърът финансите да определя и допълнителни изисквания към лицата, които съставят годишните финансови отчети на тези предприятия.

9 В раздела публичност на годишните финансови отчети са определи изискванията за публикуване на финансовите отчети на предприятията. съответствие с Първа директива на Европейската общност на публикуване подлежи пълният комплект на финансовият отчет на предприятието, заедно с доклада на дипломирания експерт-счетоводител за изразеното одиторско мнение.

Предвижда се годишният финансов отчет да се публикува само специализираното издание на Националния съвет по счетоводство, в срок до 3 месеца след приемането му.

В сега действащия Закон се публикуваха в ежедневник, специализирано икономическо или финансово издание, само баланса и отчета за приходите и разходите.

10. Предвиденото съставяне на консолидиран финансов отчет на група предприятия, е в съответствие със Седма директива на Европейската общност (83/349/ЕЕС). Конкретизирането на изискванията към съставянето консолидираните финансови отчети ще се извършва в Национален счетоводен стандарт.

11. Въведена е отговорност за органите на управление на предприятието за своевременно изготвяне, законосъобразно и вярно съставяне на годишен финансов отчет. С това изискване се извършва синхронизация с Търгове закон.

12. В административно-наказателните разпоредби са предвидени глоби за ръководителите на предприятията, отговорни за несъставянето финансовите отчети и

неорганизирано на счетоводната система предприятията. Тези санкции са завишени спрямо сега действащите. Завишени са и имуществените санкции на предприятията, които не спазват разпоредбите на закона.

Предвидена е и санкция за лицата, които упражняват дейност като специализирано счетоводно предприятие, без да отговарят на изискванията Закона. Посочените санкции имат превантивен характер.